

Juku-Kalle Raid: punamonumentide komisjon – nahahoidjad ja uriinikud

Rahvasuus tähendab sõna "kusik" argpüksi. Viisakamalt väljendudes võiks selle asendada terminiga "uriinik". Just seda kujutab endast "salastatud komisjon", mis tegeleb punamonumentide mahavõtmise üle arutlemisega, arvab Juku-Kalle Raid.

Ehkki nii mõnigi nõuka monument eesotsas Narva tankiga on ära veetud, pani nüüd salastatud (!) koosseisuga komisjon pannud kokku salastatud (!) nimekirja, kus on ühtekokku 322 okupatsioonivõimu mälestusmärki või hauatähist. Komisjon on salastatud, sest töö olla ohtlik. Täiesti ajuvaba jutt, millest veidike allpool.

Estonial oli ka enne sõda lagi

Tants punamonumendi ümber on hullem kui tants aurukatla ümber, millest kirjutas kunagi **Mats Traat**. Lisaks kõigele muule on kusagilt välja karanud ka kamp viisnurgakummardajaid, kes tõies tões ja vaimus arutlevad nõukogude monumentide kunstiväärtuse üle.

Kulla sõbrad, suur enamus punamonumentidest ei oma mitte mingit kunstilist väärtust, nende ainus "väärtus" seisneb nõukogude "kultuuriruumi" põlistamises. Kui nüüd keegi alustab jutt Estonia teatri kommunismihõngulisest laemaalingust, siis pidagu korraks hoogu ja võtku teadmiseks, et Estonia teatril oli ka enne sõda lagi olemas – sel imelikul ajal, mil nõukogude lennukid polnud veel teatrit sodiks pommitanud ja rahvakunstnikud uue lae kallal pintsli järele haaranud.

Maarjamäe puusliku all inimesi ei ela

Aga olgu pealegi. Arutleda võib kõige üle, arvamust avaldada samuti – see on kindlasti üks põhjuseid, miks peaks hoidma Eesti Vabariiki, mitte õhkama Eesti NSV järele. Nii et – tuld! Viisnurk Stockmanni vastas asuva stalini-aegse maja katusel, Vene kultuurikeskus, Maarjamäe jäigastunud teadagi mille monument või veel sajad punanikerdised üle Eesti.

elu24.ee

Estonia teater
Teater

Tegemist pole kunstiväärtuste, vaid okupatsioonisümbolitega, mis on ainult ja AINULT võõrvõimu heroiseerimiseks püstitatud.

Tõepoolest, kui kusagil leidub midagi kunstiväärtuslikku, ei hakka ilmselt keegi õiendama ja mahavõtmist nõudma. Enamus toonasest püstitatust on aga ideoloogiline möga, muud midagi.

Ning lugupeetud kunstiteadlastel ei ole mõtet irooniliselt jaurata, et "võtame siis juba hruštšovkad ja muud nõuka aegsed majad maha". See ei ole võrreldav kraam. Seal elavad inimesed, aga Estonia laes või Maarjamäe puusliku all ning sees keegi ei ela, tegemist on okupatsioonisümbolitega, mis on ainult ja AINULT võõrvõimu heroiseerimiseks püstitatud. Samuti ei maksa punapuuslikke võrrelda kirikutega, mida on samuti ette tulnud. Need ei ole ühe kaalukategooria asjad, palun saame aru.

Uriinikute komisjon

Nüüd aga komisjonist. Täiesti jahmatav oli hetk, mil punarämpsuga tegelev komisjon otsustas oma nimed salastada, millest me loeme välja, et tegu on eluohtliku tööga, kuna mõni putinist või äkki koguni Putin ise võib hakata kättemaksu hauduma. Midagi nii jaburat annab välja mõelda.

Kohe jäi silma **Mart Juure** mõtisklus FB-s: "Salajane Eesti: ma ei saa sellest salajase monumendikomisjoni põhimõttest aru. Mis mõttes kardavad komisjoni liikmed Putini kättemaksu? Juhul, kui me juba venelasi kartma hakkame, peaks valitsuse koosseis salajane olema. Ja kaitsevägi. Ja politseinikud ja kõik teised riigiametnikud. Ja ajakirjanikud ja kirjanikud ja nii edasi. Ja üldse kõik eestlased tuleks sel juhul salastada."

Juurel on õigus. Tegelikult on nii, et kui lugupeetud komisjoniliikmed kardavad niiväga putiniste ning on piisavalt paranoilised, et usuvad oma elukese ohus olevat, ei peaks nad sellises ettevõtmises osalema. See on kurat teab mis – isegi teatud kunstispetsialistid julgevad oma nime all üht või teist punapüstitist kaitsta, aga monumentide hindajad hoiavad nahka ning mängivad tõelisi uriinikuid.

Punamonumentidega peab ühel või teisel moel lõpule saama ning selgeks tegema, mis jääb ja mis ei jää. Uriinikute komisjon paraku ainult venitab seda protsessi, mis pidanuks juba ammu

lõppema.

Ja veel: punamonumendid EI OLE Eesti kultuuripärandi osa.